

*Forslag utarbeidet og  
anbefalt av Norsk Heraldisk  
Forening i 2007, samt  
anbefalt av KS i 2009*

## NORMALREGLER FOR BRUK AV FYLKESKOMMUNES/KOMMUNES VÅPEN OG FLAGG

Disse regler er vedtatt den . . . 200 av fylkesting/kommunestyre

### § 1 FYLKESKOMMUNENS/KOMMUNENS VÅPEN OG FLAGG

- (1) Fylkeskommunens/kommunens våpen og flagg er fastsatt i (kgl.res. den og) vedtak den av fylkestinget/kommunestyret.
- (2) **Våpenet**  
Våpenet er: *(her skrives inn den våpenbeskrivelsen, "definisjonen", som er fastsatt i kgl.res., eventuelt en tilsvarende type heraldisk beskrivelse.)*  
Våpenets innhold skal vanligvis gjengis med skjoldform.
- (3) **Flagget**  
Flagget er: *(her skrives inn flaggbeskrivelsen, "definisjonen", som er fastsatt i kgl.res., eventuelt en tilsvarende type beskrivelse.)*  
Flagget skal ikke inneholde skjoldform eller skrift.  
Flaggets form er i forholdet / .  
Flaggets innhold kan også gjengis på vimpel, banner, faner og lignende, i samsvar med § 8.
- (4) **Våpenets og flaggets innehaver**  
Fylkeskommunen/ kommunen har rettighetene til våpenet og flagget.  
Fylkeskommunen/ kommunen bestemmer våpenets og flaggets praktiske bruk.

### § 2 GENERELL BESTEMMELSE

Våpenet og flagget skal alltid framstå

- som viktige symboler for fylkeskommunen/kommunen
- på en klar og entydig måte
- med en tilfredsstillende kvalitet
- uten å være plassert sammen med uvedkommende kjennetegn, bilder eller tekst.

### **3 HVEM SOM KAN BRUKE VÅPENET OG FLAGGET**

- (1) Våpenet og flagget kan brukes av fylkeskommunens/kommunens folkevalgte organer, administrasjon og etater.
- (2) Andre skal ikke bruke våpenet og flagget uten at å ha innhentet skriftlig tillatelse fra fylkeskommunen/kommunen. For å gi slik tillatelse kan fylkeskommunen/ kommunen sette vilkår, blant annet for hvordan våpenet og flagget skal bli gjengitt og anvendt.
- (3) Andre kan likevel fritt bruke våpenet og flagget som ren dekorasjon, til informasjon, folkeopplysning og lignende, men bare hvis slik bruk ikke kan gi inntrykk av å være foretatt av fylkeskommunen/kommunen.

### **§ 4 NÅR VÅPENET KAN BRUKES**

- (1) Våpenet kan fylkeskommunen/kommunen bruke når den utøver fylkeskommunal/ kommunal myndighet. Denne bruken kan være som kjennetegn, eiermerke eller til annen identifikasjon.
- (2) Våpenet kan fylkeskommunen/kommunen bruke i informasjon, folkeopplysning, kommunikasjon og dekorasjon, for eksempel som lite jakkemerke i metall.
- (3) Våpenet kan fylkeskommunen/kommunen bruke til kjennetegn, informasjon og dekorasjon blant annet på brevpapir, internett, kunngjøringer, skilt, gjenstander, bygninger, kjøretøy og andre steder der våpenet egner seg.

### **§ 5 HVORDAN VÅPENET SKAL BRUKES**

- (1) Våpenet skal vanligvis bli plassert øverst. Våpenet skal ikke være en bakgrunn eller et underordnet mønster. Dette er likevel ikke til hinder for å fortsette innarbeidete bruksmåter som for eksempel på kumlukk.
- (2) Våpenet skal stå alene og mest mulig fritt i forhold til tekst og andre elementer. Skal fylkeskommunens/kommunens navn stå sammen med våpenet, kan navnet stå under våpenet eller i sirkel rundt. Navnet kan stå til høyre for våpen som har skjoldform, men da slik at skriften ikke kommer høyere enn øvre skjoldkant.
- (3) Ved sammenstilling med riksvåpenet, skal rekkefølgen være at dette blir satt foran fylkeskommunens/kommunens våpen. Andre statlige våpen og kjennetegn som har heraldisk karakter eller som er i fast og varig bruk, settes

etter fylkeskommunens/kommunens våpen. Fylkeskommuners våpen settes foran kommuners våpen. Øvrige statlige og fylkeskommunale merker skal normalt ikke brukes sammen med fylkeskommunens/kommunens våpen.

- (4) Ved sammenstilling med andre fylkeskommuners og kommuners våpen, skal rekkefølgen ha sakelig grunn, så som alfabetisk eller geografisk nærhet. De sammenstilte våpnene bør ha en samordnet formgivning.
- (5) Våpenet skal ikke brukes på en måte som gjør at det kan bli oppfattet som privat kjennetegn, for eksempel firmamerke, varemerke, foreningselement eller lignende.
- (6) Privat kjennetegn, logo eller annet merke, bør ikke stilles sammen med våpenet.

## **§ 6 VÅPENETS FORM OG UTFØRELSE**

- (1) Våpenet skal brukes med sine farger, når det ikke er særlig grunn til noe annet. Metall (gull og sølv) kan gjengis som farge (gult og hvitt).
- (2) Brukes våpenet i svart/hvit gjengivelse, skal våpenet være i strektegning (kontur) eller i silhuett slik at farge gjengis som svart og metall som hvitt.
- (3) Brukes våpenet i annen ensfarget gjengivelse, bør våpenet være i strektegning (kontur).
- (4) Når våpenet brukes med skjold, skal våpenfiguren være tilpasset skjoldformen. Forskjellige skjoldformer kan brukes.
- (5) Våpenet kan brukes frittstående, det vil si uten skjold, dersom det framstår klart at det er våpenet som brukes.
- (6) Våpenet kan gjengis i ulike teknikker, materialer og stilarter, på betingelse av at våpenets innhold og heraldiske identitet er den samme.
- (7) Våpenet skal utformes og gjengis i en god teknisk kvalitet. Dårlig kvalitet på grunn av slitasje eller lignende, skal ikke forekomme.
- (8) Våpenet skal formes og utføres etter de heraldiske normer for fargenyanser, stilisering og proporsjoner.

(9) Våpenet skal gjengis speilvendt for å peke i fartsretningen på kjøretøy, uniform og lignende. Våpenet kan være speilvendt av annen særlig grunn, så som mot en talerstol.

(10) Våpenet kan gjengis som strektegning i segl, stempler og lignende.

## **§ 7 BRUK AV KOMMUNEFLAGGET**

- (1) Flagget kan brukes på eller ved fylkeskommunale/kommunale bygninger.
- (2) Flagget kan brukes andre steder under sammenkomster arrangert av fylkeskommunen/kommunen, eller i andre sammenhenger når det framstår klart at det er fylkeskommunen/kommunen som opptrer.
- (3) Flagget skal behandles og oppbevares i samsvar med god flaggskikk.
- (4) Flagget kan henge oppe hele døgnet, dersom fylkeskommunen/kommunen ikke bestemmer noe annet.
- (5) På offisielle flaggdager skal flagget vanligvis brukes sammen med det norske flagg. Nasjonalflagg plasseres foran eller høyere enn kommuneflagg, eventuelt til venstre for dette, sett fra publikums side. Sameflagget kan plasseres mellom nasjonalflagget og kommuneflagget.
- (6) Ideelle foreninger og lignende kan få tillatelse til å heise flagget ved spesielle anledninger. Søknad skal sendes fylkeskommunen/kommunen og tillatelsen skal være skriftlig.

## **§ 8 BRUK AV BORDFLAGG, VIMPEL, BANNER OG FANER**

- (1) Flagget kan utføres som bordflagg, tverrskåret eller som vimpel, til fylkeskommunen/kommunens bruk. Bordflagg kan gis som gave til vennskapskommune eller slik fylkeskommunen/kommunen bestemmer.
- (2) Flagget kan utføres som vimpel med våpenfigur ved stangen.
- (3) Frittstående våpen uten skjoldform kan settes øverst på loddrett hengende banner.
- (4) Våpen med skjoldform kan settes øverst eller midt på fylkeskommunale/kommunale faner. Våpenets form og utførelse skal være i samsvar med § 6.

- (5) Ideell forening og organisasjon som hører hjemme i fylkeskommunen/kommunen, kan etter søknad få tillatelse til å ha våpenet i fane slik som i pkt d. ovenfor. Våpenet skal ikke gjengis på en slik måte at det virker som fylkeskommunen/ kommunen selv opptrer.

## **§ 9 MISBRUK**

- (1) Bruk av våpenet og flagget som ikke er i samsvar med disse regler, er forbudt og i strid med straffeloven § 328 nr 4.
- (2) Slik bruk er forbudt og skal opphøre, selv når fylkeskommunen/kommunen ikke anmelder forholdet til påtalemyndigheten.